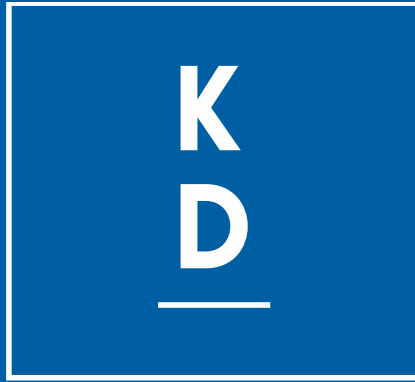

MED HJÄRTA FÖR LEKSAND

Kommunalt valprogram 2022

Facebook: facebook.com/kdleksand

Instagram: [@kdleksand](https://instagram.com/kdleksand)

Webbplats: wp.kristdemokraterna.se/leksand

FÖRORD

Genom politiken finns en unik möjlighet att hitta lösningar på samhällsproblem och förbättra det samhälle vi lever i. Det är anledningen till att vi är politiskt engagerade här i Leksands kommun. Men vad finns det då för problem som behöver lösas? När vi ser på Leksand ser vi en välfungerande och attraktiv kommun. Vi ser ett starkt civilsamhälle, ett rikt kulturliv och framgångsrika företagare. Vi ser att invånarna erbjuds en god och tillgänglig välfärd. Självklart finns det trots detta utmaningar som vi behöver möta. Vi har identifierat tre som vi vill prioritera lite extra: den växande psykiska ohälsan bland unga, kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen och klimatkrisen.

Till att börja med behöver vi ta tag i **den psykiska ohälsan** som fortsätter att öka bland unga. Insatser krävs nu. Vi vill bland annat prioritera familjecentralen och ungdomsmottagningen, permanenta minst två tjänster som fältassistent, införa mer fysisk aktivitet i skolan, införa ett fritidskort till barn i årskurs 2–9 och öka stödet till civilsamhället. Vårt kanske viktigaste förslag på detta område är emellertid att satsa rejält på elevhälsan i skolan. Konkret vill vi införa ett tak på max 300 elever per kurator och max 350 elever per skolsköterska. På det sättet kan varje elev tidigt nå och få adekvat hjälp från elevhälsan.

Vidare är **kompetensförsörjningen** en stor utmaning, inte minst inom äldreomsorgen. Vi behöver göra mer för att säkerställa en god arbetsmiljö och vara en attraktiv arbetsgivare. De kommunanställda är vår viktigaste resurs. Det behöver vi visa även i handling genom en friskvårdstimme, ett friskvårdsbidrag, valfri tjänstgöringsgrad, mer distansarbete och studier på betald arbetstid. Framför allt behöver vi värdesätta och behålla den kompetens som våra seniora medarbetare besitter. Det vill vi göra genom att införa en premiemodell inom äldreomsorgen. Den som är över 65 år och vill arbeta kvar ska kunna erbjudas 75 000 kr extra per år.

Sist men inte minst behöver vi ta vårt ansvar för **klimatkrisen**. Förvaltarskapstanken är en bärande del inom kristdemokratien. Vi ska överlämna en jord som nästkommande generationer kan ha som hem. Därför vill vi göra Leksands kommun klimatpositiv till 2040 genom att minska våra koldioxidutsläpp och klimatkompensera för mer än de utsläpp vi har kvar. Vi behöver bygga fler solceller på kommunala fastigheter, bygga fler laddstolpar, skaffa en helt fossilfri fordonspark, ställa hårdare krav i upphandlingar och öka andelen närproducerade livsmedel på våra förskolor, skolor och äldreboenden. Vi vill även ta fram nya miljö- och klimatmål och införa ett råd för hållbarhetsfrågor.

Den psykiska hälsan bland unga, kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen och klimatet. Det är tre frågor som vi kommer att prioritera. Men självklart har vi många förslag även inom andra politikområden som du kan läsa om i det här valprogrammet. Hör av dig om du vill veta mer eller har egna idéer på hur vi gör Leksand till en ännu bättre kommun. Vi är redo!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FAMILJEN	1
SKOLA & UTBILDNING	3
VÅRD & OMSORG	4
MILJÖ & KLIMAT	6
SAMHÄLLSBYGGNAD	8
EKONOMI & FÖRETAGANDE	9
KULTUR & FRITID	10
DEMOKRATI & SAMHÄLLSGEMENSKAP	11
ARBETSMILJÖ & KOMPETENSFÖRSÖRJNING	13

FAMILJEN

För oss är familjen det absolut viktigaste och vi vill göra allt vi kan för att stärka familjens roll i samhället. Barn som växer upp i trygga familjer får bra förutsättningar att klara livets utmaningar. Därför ska politiken fokusera på att stödja familjer, inte styra. I vår kommun vill vi att det finns stor valfrihet och mångfald vad gäller barnomsorg och förskola. Föräldrar ska kunna välja fritt och hitta ett alternativ som passar just dem. Vidare vill vi införa ett fritidskort för barn i årskurs 2–9 som är laddat med ett ekonomiskt stöd för deltagaravgifter i föreningslivet och kulturskolan. På så sätt ger vi alla barn goda möjligheter att delta i idrott och annan föreningsverksamhet. Vi vill även fortsätta prioritera verksamheten på familjecentralen, som tack vare oss har blivit verklighet och som erbjuder ett enhetligt och lättillgängligt stöd till föräldrar.

Vision 2030 för Leksands kommun: *”Vi skapar gemensamt möjligheter för alla att utvecklas och att skapa sin bästa livssituation ... Vi erbjuder våra invånare och besökare en god och tillgänglig välfärd och en professionell kommunal service.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Inför ett tak för småbarnsgruppernas storlek. Barn som är tre år eller yngre ska inte behöva tillhöra grupper som är större än tolv barn. I Leksand är minst 40 procent av de åldersindelade småbarnsgrupperna större än de borde vara.
- Se till att det finns stor valfrihet och mångfald med flera alternativa utförare vid val av barnomsorg och förskola. Föräldrar ska själva kunna välja och hitta ett alternativ som passar just dem.
- Erbjud likvärdiga villkor för alla godkända barnomsorgs- och förskoleverksamheter. Kommunen bör särskilt underlätta och se till att familjedaghem finns som alternativ inom barnomsorg.
- Verka för att öppen förskola erbjuds i Insjön, Tällberg och Siljansnäs tillsammans med andra aktörer. Vi ser gärna att antalet öppna förskolor ökar och att öppen förskola finns med rimlig närhet i alla kommundelar.
- Fortsätt prioritera familjecentralen, ungdomsmottagningen och elevhälsovården. Dessa institutioner, liksom det civila samhället, spelar en viktig roll för att ge stöd till barn och unga och deras familjer.
- Förstärk barn- och ungdomshälsan där kommun och region samverkar.
- Se till att föräldrautbildning erbjuds till alla som vill.
- Inför ett fritidskort för barn i årskurs 2–9, laddat med ett ekonomiskt stöd för deltagaravgifter i ledarledda aktiviteter i föreningslivet, samt kulturskolan. Stödets storlek ska variera utifrån hushållets ekonomi, vilket innebär att barn i ekonomisk utsatthet får ett större stöd än andra barn. Alla barn ska få goda möjligheter att delta i idrott eller annan föreningsverksamhet.

FÖRSLAG SOM BESLUTAS PÅ RIKSNIVÅ

- Inför fritt uttag av föräldradagar i tre år. Föräldraförsäkringen ska vara flexibel – vi säger nej till kvotering.
- Gör det möjligt för familjer att kunna använda barnomsorgspengen för att ta hand om egna och anhörigas barn.
- Höj barndelen i bostadsbidraget med 200 kronor per månad för ett barn, 400 kronor för två barn och 600 kronor för tre eller fler barn. På så sätt stöttar vi de sämst ställda barnfamiljerna.
- Stärk barnfamiljers ekonomi genom ett jobbskatteavdrag för föräldrar. Avdraget uppgår till 150 kr/månad per förälder. För föräldrar med barn 0–3 år gäller avdraget även för andra inkomster, såsom föräldrapenning eller a-kassa. Med större marginaler kan fler föräldrar välja att gå ned i arbetstid och därigenom få mer tid för familjelivet.

SKOLA & UTBILDNING

Vår vision är en skola där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter; en skola där varje barn och elev får utvecklas efter sin fulla potential. För att det ska vara möjligt behöver vi först ta tag i den växande psykiska ohälsan bland unga. Vi vill bland annat satsa på elevhälsan, införa ett tak på antalet elever per skolsköterska och kurator samt införa mer fysisk aktivitet i skolan. Elever som mår bra har mycket bättre förutsättningar att lyckas. I detta ser vi lärare som nyckelpersoner. Läraren måste få utrymme att vara lärare, tid att se varje barn och möjlighet att utvecklas tillsammans med kollegor och skolläda. Undervisning ledd av skickliga lärare är det bästa sättet för elever att nå målen och bli den bästa versionen av sig själva.

Vision 2030 för Leksands kommun: *“Vi har en av Sveriges främsta grundskolor.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Inför mer fysisk aktivitet i den kommunala grundskolan. Organiserad fysisk aktivitet ska förekomma varje dag dels genom planerade lektioner och aktiviteter, dels genom skolgårdar som uppmuntrar till rörelse.
- Satsa rejält på elevhälsan och inför ett tak på max 300 elever per kurator och max 350 elever per skolsköterska. Det är viktigt att varje elev ska kunna nå och få adekvat hjälp från elevhälsan.
- Upprätta en plan för att förebygga och komma till rätta med hemmasittare.
- Säkerställ att kommunala skolor och friskolor ges likvärdigt stöd. Kommunalt och enskilt drivna skolor ska ges likvärdiga förutsättningar såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt.
- Inför aktivt skolval. Det innebär att alla väljer skola. Aktivt och obligatoriskt skolval ska tillämpas från fyra år före skolstart oavsett om man söker till en fristående eller en kommunal skola.
- Se över om det är möjligt att öppna ett högstadium i Insjön. På sikt bör det finnas ett högstadium även i den södra delen av kommunen där det idag byggs många nya bostäder.
- Fördjupa samarbetet med Rättviks kommun avseende gymnasierna. Genom att exempelvis skapa en gemensam administrativ enhet för Leksands gymnasium och Stiernhööksgymnasiet kan vi satsa mer på kärnverksamheten.
- Förvalta och utveckla samarbetet mellan skolan och det lokala näringslivet, exempelvis vad gäller lärlingsutbildningar och praktikplatser. Ett större fokus bör läggas på att gymnasiestudierna kopplas till arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft.
- Permanenta minst två tjänster som fältassistent. Vi inser värdet i det förebyggande arbete som fältassistenterna gör för våra högstadie- och gymnasieelever och ser ett fortsatt behov.

VÅRD & OMSORG

Alla medborgare ska kunna åldras med värdighet. Därför vill vi prioritera de äldre och ta ansvar för att de får en omsorg som präglas av självbestämmande, värdighet och trygghet. Detta oavsett boendeform. Man ska själv kunna välja att bo kvar hemma eller få plats på ett anpassat boende eller äldreboende. Vi tycker att alla som fyllt 85 år ska garanteras plats. För att säkerställa detta behöver vi bygga fler anpassade boenden, framför allt i centrala lägen. Det som sedan har störst betydelse för den omsorg man får är personalen. Därför vill vi bland annat sätta en maxgräns på antalet olika hemtjänstpersonal per brukare, utveckla vårdserviceteam, verka för att det finns aktivitetssvårdar och pedagoger inom äldreomsorgen, erbjuda studier på betald arbetstid och värdesätta seniora medarbetare genom en premiemodell. På så sätt kan vi höja kvaliteten inom äldreomsorgen och också erbjuda kompetensutveckling och en bättre arbetsmiljö för våra medarbetare.

Vision 2030 för Leksands kommun: *"Vi är ledande inom omsorgen av äldre och personer med funktionsnedsättningar."*

VÅRA FÖRSLAG

- Erbjud valfrihet för våra äldre vad gäller bostad och vårdinsats. Man ska själv kunna välja att bo kvar hemma eller få plats i ett anpassat boende eller äldreboende. Om plats inte kan erbjudas ska man kunna ställa sig i kö.
- Se till att alla som fyllt 85 år garanteras plats i anpassat boende, som exempelvis seniorboende, trygghetsboende och särskilt boende.
- Bygg fler anpassade boenden i centrala lägen, inte minst i Insjön och Siljansnäs. Här finns till exempel ett medborgarförslag om ett nytt seniorboende på Björkbacken i Siljansnäs. Detta vill vi se över.
- Säkerställ att demensboende även finns för yngre personer med demens.
- Uppgradera demensvården och se till att kompetensen hos våra specialutbildade undersköterskor, Silviasysstrar, används bättre.
- Utveckla hemsjukvården och mobila team.
- Se till att antalet hemtjänstpersonal per brukare inte är större än att den enskilde kan lära känna alla. Den som får hemtjänst ska känna igen den som kommer. Därför föreslår vi en maxgräns på tio olika hemtjänstpersonal per brukare och månad.
- Se till att kommunen ger information till den enskilde om möjligheten att göra egna val av hushållsnära tjänster med hjälp av RUT- och ROT-avdrag.
- Verka för att ideellt driven och idéburen vård och omsorg ges goda förutsättningar att växa fram och driva verksamhet.
- Stöd civilsamhället ekonomiskt och erbjud ideella organisationer möjlighet att upprätta ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med kommunen. Genom ett sådant avtal kan kommunen bidra med pengar, lokaler eller administrativa resurser till exempel volontärer som stöttar äldreomsorgen genom sociala

aktiviteter.

- Se till att kommunen erbjuder träffpunkter för äldre i samverkan med civilsamhället, med en variation av aktiviteter.
- Gör det möjligt för kommuninvånare över 75 år att söka bidrag för att köpa broddar eller skor med dubb.

VÅRA FÖRSLAG FÖR OMSORGSPERSONALEN

- Inför en premiemodell inom äldreomsorgen. Den som är över 65 år och vill arbeta kvar ska kunna erbjudas 75 000 kr extra per år. På så sätt kan vi behålla den värdefulla kompetens som våra lite äldre medarbetare besitter.
- Erbjud de som arbetar inom äldreomsorgen att på betald arbetstid utbilda sig till undersköterska eller vårdbiträde. Arbete ska då bedrivas på 50 procent och studier på 50 procent.
- Erbjud de som arbetar inom äldreomsorgen att på betald arbetstid studera svenska. All personal som arbetar vårdnära ska kunna kommunicera på god svenska.
- Se till att tolk- och språkkunskaper är meriterande i nya anställningar inom äldreomsorgen.
- Säkerställ att alla som jobbar inom äldreomsorgen har kunskap om *Europeisk deklaration om äldres rättigheter och skyldigheter då de är i behov av vård och omsorg*.
- Utveckla vårdserviceteam för att avlasta undersköterskor med icke-medicinska arbetsuppgifter.
- Verka för att det finns aktivitetsvärdar och pedagoger inom äldreomsorgen.

FÖRSLAG SOM BESLUTAS PÅ REGION- OCH RIKSNIVÅ

- Öppna seniormottagningar i primärvården med tillgång till personal med olika kompetenser. Låt familjecentralen vara förebild. Där finns barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, psykologer, terapeuter, socionomer och pedagoger, som tillsammans ger ett lättillgängligt stöd.
- Stärk primärvården, erbjud bättre öppettider och prioritera annan tillgänglighet till primärvården såsom webbtjänster.
- Gör det möjligt för kommuner att anställa läkare.
- Inför en nationell vårdförmedling och förstärkt vårdgaranti.
- Förstatliga svensk hälso- och sjukvård. Sjukvårdssystemet behöver reformeras i grunden för en bättre och mer jämlik vård.

MILJÖ & KLIMAT

Förvaltarstanken är en bärande del i den kristdemokratiska ideologin. På miljö- och klimat området innebär det att vi inte får förbruka vår jord och dess tillgångar. För att på riktigt ta ansvar för detta vill vi att Leksands kommun är klimatpositiv till 2040. Det innebär att vi behöver minska på koldioxiden som vi släpper ut och klimatkompensera för mer än de utsläpp vi har kvar. Detta ska vi göra bland annat genom att bygga fler solceller på kommunala fastigheter, bygga fler laddstolpar, skaffa en helt fossilfri fordonspark, ställa hårdare krav i upphandlingar och öka andelen närproducerade och ekologiska livsmedel på våra förskolor, skolor och äldreboenden. Vi vill även ta fram nya miljö- och klimatmål och införa ett råd för hållbarhetsfrågor i kommunen.

Vision 2030 för Leksands kommun: *”Vi tar vårt ansvar för de stora utmaningar som finns inom miljö- och klimatområdet.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Gör allt för att den kommunala verksamheten ska vara klimatpositiv till 2040.
- Inför nya miljö- och klimatmål. Idag har kommunen förlegade miljö- och klimatmål som skulle vara utförda senast 2020. Vi behöver ta fram nya mål med utgångspunkt i att kommunen ska vara klimatpositiv till 2040. Målen ska innehålla en energi- och klimatplan, en miljöplan och en naturvårdsplan.
- Inför ett råd för hållbarhetsfrågor i Leksands kommun som arbetar för att hitta nya lösningar inom miljö- och klimatområdet. Hållbarhetsrådet ska vara sammansatt av såväl kommunala tjänstemän som kommuninvånare och företagare med kunskap inom området.
- Bygg fler solceller på kommunala fastigheter i hela kommunen.
- Bygg fler laddstolpar i hela kommunen. Idag har kommunen enbart ett par parkeringsplatser med möjlighet att ladda din elbil. Det behöver vi ändra på.
- Se till att Leksandsbostäder erbjuder laddstolpar till alla sina hyresgäster.
- Verka för att kommunen får en helt fossilfri fordonspark. Detta ska ske framför allt genom inköp av elbilar men även bättre samordning och nya mötesformer.
- Använd upphandlingsinstrumentet för att främja en miljömässigt hållbar utveckling. Vid upphandlingar bör det ställas krav på att det totala ekologiska fotavtrycket redovisas och beaktas.
- Öka andelen närproducerade och ekologiska livsmedel i måltidsverksamheten inom förskola, skola och äldreomsorg. Upphandling av närproducerade livsmedel ska främjas genom mindre omfattande upphandlingar för att fler och mindre leverantörer ska kunna medverka. Konceptet ”ko på rot” kan användas, det vill säga att kommunen upphandlar nötdjur på rot som sedan slaktas och blir till mat på kommunens förskolor, skolor och äldreboenden.
- Öka andelen kommunalt avfall som materialåtervinns.
- Inför möjlighet till återbruk kommunens återvinningscentral.

- Prioritera utbyggnad och underhåll av gång- och cykelvägnätet i kommunens infrastruktursatsningar. Vi vill möjliggöra cykelpendling inom kommunen.
- Bygg ut belysningen efter vägarna i våra byar så att det är säkert att promenera och cykla även när det är mörkt ute.

FÖRSLAG SOM BESLUTAS PÅ REGIONNIVÅ

- Se till att kollektivtrafikens bussar har fossilfria drivmedel.
- Se över och möjliggör en mer flexibel kollektivtrafik.

SAMHÄLLSBYGGNAD

Leksand är en bra kommun att bo, besöka och arbeta i. Många vill flytta hit och bostadsköerna är långa. Därför behöver vi fortsätta att i rask takt bygga fler bostäder, inte minst i Insjön och Siljansnäs. Vi vill planera bostäder för olika människors behov. Hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter samt kommersiella lokaler och offentlig service ska blandas för en levande miljö. Vi vill även planera för mer småhusbebyggelse, både i kommunens centrum och i våra byar. Kommunen ska eftersträva trygga och vackra miljöer där invånarna själva tar aktiv del i beslutsprocessen och känner sig delaktiga i skapandet av sina närmiljöer.

Vision 2030 för Leksands kommun: *”Bygdens stolta traditioner och mångfald av goda livs- och boendemiljöer både i tätorter och byar är grunden för vår utveckling. Vi värnar vår historia, men skapar samtidigt nya årsringar för att kunna möta framtidens krav och önskemål. Hela kommunen växer och det är lätt att leva och verka på ett modernt sätt oavsett var i kommunen man bor.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Fortsätt att bygga fler bostäder i kommunen, inte minst i Insjön och Siljansnäs.
- Planera för mer småhusbebyggelse, både i kommunens centrum och i byar. Kommunen ska eftersträva en blandning av olika upplåtelseformer och storlekar på bostäder där även småhusbebyggelse ska ha en naturlig plats.
- Ändra allmän skrivning om kommunens plan för byarna så att det blir lättare för enskilda att bygga bostäder.
- Se över väghållaransvaret för vägarna i kommunen. Till exempel bör fler av de kommunala vägarna i centrala Leksand göras till enskilda vägar.
- Anställ en kommunal rådgivare för vägföreningar och vägsamfälligheter. Rådgivaren ska ge information, svara på frågor, hjälpa till vid förrättningar och vara ett fortsatt stöd i vägföreningars/-samfälligheters arbete.

FÖRSLAG SOM BESLUTAS PÅ RIKSNIVÅ

- Stärk det lokala inflytandet över strandskyddsbesluten.
- Se till att det inte krävs bygglov för villor och mindre näringslokaler i anslutning till befintlig bebyggelse utanför detaljplanlagt område och skyddade områden.

EKONOMI & FÖRETAGANDE

Som kommun vill vi både ta ansvar för vår egen ekonomi, det vill säga invånarnas skattepengar, och stödja det privata näringslivet. Företags och enskilda människors innovationer kommer alltid att vara grunden för Leksands framgångar. Det är ett starkt företagande som ger nya arbetstillfällen, högre tillväxt och bättre förutsättningar att finansiera välfärden. Och det är privatpersoners ideella engagemang som bygger upp ett samhälle präglad av gemenskap, solidaritet och framåtanda. Vi vill därför ge människor och företag goda förutsättningar att fortsätta bygga vårt Leksand!

Vision 2030 för Leksands kommun: *“Vi arbetar ständigt med att använda våra gemensamma resurser på ett så effektivt sätt som möjligt och ser stora fördelar med samarbeten ... Bygdens framgångsrika företagare bidrar med ett brett utbud av varor, tjänster och arbetsplatser – både lokalt och globalt. I samverkan med näringslivet skapar vi bra förutsättningar för expansion och tillväxt.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Se till att skatten är så låg som möjligt och så hög som nödvändigt. Vi anser generellt att skatterna är för höga och har alltid en strävan efter sänkt skatt. Kommunen ska drivas med hög effektivitet och ett gott förvaltarskap där kärnverksamheterna prioriteras.
- Inför ett överskottsmål på tre procent. Överskottsmålet är ett mål för kommunens finansiella sparande. Ett högt mål bidrar till ekonomisk stabilitet och möjliggör framtida investeringar.
- Prioritera kompetensutveckling och utveckling av kommunens upphandlingsverksamhet för att ständigt effektivisera och få rätt pris i varje upphandling.
- Se till att välfärdstjänsterna kan levereras av en mångfald av utförare, bland annat genom att använda Lagen om valfrihetssystem (LOV), utmaningsrätt och Lagen om offentlig upphandling (LOU).
- Utarbeta ett regelverk som möjliggör samverkan med ideella organisationer och sociala företag genom idéburet offentligt partnerskap (IOP). Det kan till exempel handla om volontärer som stöttar äldreomsorgen genom sociala aktiviteter, läxläsning med barn eller aktiviteter för nyanlända. Kommunen kan bidra med pengar, lokaler eller administrativa resurser.
- Upprätta en plan för förbättrat företagsklimat i kommunen.
- Utred behovet av att införa ett eget utskott för näringslivsfrågor.
- Utred behovet av att införa företagslotsar för att tydliggöra vem som ansvarar för näringslivsfrågorna i kommunen och för att ärenden ska kunna få en snabb och säker hantering.
- Verka för att fler ungdomar mellan 15–18 år erbjuds feriejobb.

KULTUR & FRITID

Ett rikt utbud av kultur, fritidsaktiviteter och friluftsliv bidrar till ett samhälle där det är gott att leva. Det har också stor betydelse för att skapa en attraktiv kommun. Kommunen ska inte primärt utföra verksamheten, utan ska samverka och stödja civilsamhället och näringslivet. För oss är civilsamhället en av samhällets grundbultar – familjen, ideella organisationer, byalag, kooperativ, stiftelser, fackföreningar, ekonomiska föreningar och politiska partier. Det är människors ideella engagemang som bygger upp ett samhälle präglad av gemenskap, solidaritet och framåtanda. Vi vill därför ge civilsamhället goda förutsättningar att fortsätta bygga vårt Leksand.

Vision 2030 för Leksands kommun: *”Vårt starka civilsamhälle skapar mervärden som ger både yngre och äldre goda levnadsförutsättningar. Vi har ett rikt kulturliv som tillsammans med ett aktivt idrotts- och friluftsliv gynnar folkhälsa, integration och sammanhållning.”*

VÅRA FÖRSLAG

- Verka för att civilsamhället även fortsatt ska ha den betydande rollen i att bedriva kultur- och fritidsverksamhet. Med civilsamhället menar vi exempelvis idrottsföreningar, studieförbund, scouterna, kyrkor, samfund och andra organisationer. Kommunen ska inte ta över föreningars och enskilda människors ansvar eller uppgifter, utan istället vara ett stöd.
- Öka det ekonomiska stödet till civilsamhället och gör bidragssystemet mer rättvist. Det ska vara mer av grundstöd och mindre av detaljstyrning vid bidragsgivning. Vi anser att det ska finnas en rejäl pott på cirka fem miljoner kr som ideella föreningar kan söka bidrag från till sin verksamhet.
- Erbjud stöd till civilsamhället även genom kommunens administrativa resurser inom förvaltningen.
- Erbjud ideella organisationer och sociala företag möjlighet att upprätta ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med kommunen. Genom ett sådant avtal kan kommunen bidra med pengar, lokaler eller administrativa resurser till exempelvis volontärer som stöttar äldreomsorgen genom sociala aktiviteter, läxläsning med barn eller aktiviteter för nyanlända.
- Erbjud föreningar att själva driva anläggningar där så är möjligt.
- Säkerställ stöd till samlingslokaler på landsbygden.
- Inför ett fritidskort till alla barn i årskurs 2–9, laddat med ett ekonomiskt stöd för deltagaravgifter i föreningslivet respektive kulturskolan.
- Verka för att det finns tillgänglighetsanpassade lekplatser i alla kommundelar.
- Utred möjligheterna att etablera hundrastgårdar i flera delar av kommunen, gärna i samarbete med föreningslivet.
- Färdigställ den nya vägen till Åhlbyn och upprusta Åhlbybadet i Insjön.
- Verka för tillgänglighet till sjö och vattendrag och att det är möjligt för föreningar att söka bidrag för sådana insatser.

DEMOKRATI & SAMHÄLLSGEMENSKAP

Vi vill se en god samhällsgemenskap som kännetecknas av delaktighet, tillit och ansvarstagande. Alla som bor i Leksands kommun ska ha möjlighet att vara med och bygga samhället. Möjlighet till deltagande och inflytande ska finnas, inte bara vid valtillfället utan kontinuerligt. För att komma närmare dessa mål behöver vi bland annat göra insatser i skolan och stödja civilsamhället för en bättre integration. Vi behöver också göra mer för att demokratin ska fungera bättre och att mänskliga rättigheter, framför allt barns rättigheter, beaktas i den kommunala verksamheten. Den politiska organisationen ska både vara effektiv och fungera på ett sätt som främjar demokrati och medborgerligt engagemang.

Vision 2030 för Leksands kommun: *”Vi skapar gemensamt möjligheter för alla att utvecklas och att skapa sin bästa livssituation ... Vi är fortsatt en av landets tryggaste kommuner, där tillit och omtanke präglar vardagen.”*

VÅRA FÖRSLAG FÖR INTEGRATIONEN

- Tillsätt ett lokalt integrationsteam med fokus på att kartlägga fysiska och psykiska behov hos nyanlända, samt ge viktig samhällsinformation.
- Satsa på stödgrupper för föräldrar och gruppträffar för utrikes födda föräldrar.
- Stärk svenska språkkunskaper inom skolan. Exempelvis ska lovskola erbjudas alla elever som inte når målen i svenska som andraspråk. Idag finns lovskola enbart för elever i årskurs 8–9 på grundskolan.
- Stöd civilsamhället ekonomiskt och erbjud ideella organisationer möjlighet att upprätta ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) med kommunen. Genom ett sådant avtal kan kommunen bidra med pengar, lokaler eller administrativa resurser till exempelvis aktiviteter för nyanlända.

VÅRA FÖRSLAG FÖR DEMOKRATIN

- Se över den politiska organisationen och inför facknämnder istället för styrelseutskott. Därigenom kan vi stärka demokratin, öka det politiska inflytandet, motverka maktkoncentration, öka antalet engagerade politiker och öka det folkliga engagemanget i lokalpolitiken.
- Ta fram en plan för demokratiutveckling och en strategi för medborgardialog.
- Verka för att kommunen inför ett ungdomsråd.
- Stöd civilsamhället i dess roll som demokratiskola. Föreningar och ideella organisationer har stor betydelse för demokratisk fostran och normöverföring.

VÅRA FÖRSLAG FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

- Arbeta för att alla beslut omfattas av en barnkonsekvensanalys i form av en barnchecklista. Detta i enlighet med FN:s konvention om barns rättigheter.

- Se till att alla medarbetare har kunskap om FN:s konvention om barns rättigheter, som sedan januari 2020 är lag i Sverige.
- Se till att medarbetare inom äldreomsorgen har kunskap om *Europeisk deklaration om äldres rättigheter och skyldigheter då de är i behov av vård och omsorg*.

ARBETSMILJÖ & KOMPETENSFÖRSÖRJNING

En av kommunsveriges allra största utmaningar är kompetensförsörjningen, inte minst inom skola, vård och omsorg. Därför behöver vi göra mer för att säkerställa en god arbetsmiljö och vara en attraktiv arbetsgivare. Personalfrågorna måste helt enkelt få större uppmärksamhet och prioritering i kommunens arbete. De kommunanställda är vår viktigaste resurs, det behöver vi visa även i handling genom en friskvårdstimme, ett friskvårdsbidrag, valfri tjänstgöringsgrad, mer distansarbete, studier på betald arbetstid och en premiemodell för seniora medarbetare.

Vision 2030 för Leksands kommun: *"Vi arbetar aktivt med att vara en attraktiv arbetsgivare och ser det som avgörande att värna och utveckla våra medarbetare."*

VÅRA FÖRSLAG

- Erbjud alla kommunanställda en timmes friskvård per arbetsvecka.
- Inför ett friskvårdsbidrag på 2000 kr per år och anställd.
- Erbjud mer distansarbete för de som har möjlighet att arbeta hemifrån.
- Skapa lokala hubbar för kommunanställda i Insjön, Siljansnäs och Tällberg.
- Erbjud alla kommunanställda att arbeta heltid, men ge dem frihet att själva välja den tjänstgöringsgrad som önskas.
- Erbjud de som arbetar inom äldreomsorgen att på betald arbetstid utbilda sig till undersköterska eller vårdbiträde. Arbete ska då bedrivas på 50 procent och studier på 50 procent.
- Inför en premiemodell inom äldreomsorgen. Den som är över 65 år och vill arbeta kvar får 75 000 kr extra per år. På så sätt kan vi behålla den värdefulla kompetens som våra lite äldre medarbetare besitter.